

גליון 516
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה ברבי אלעזר, רבי יהושע בן חנניה ורבי עקיבא שעלו לרחוץ במרחץ של טבריה. ראה אותם מכשף כופר אמר דבר כישוף, ושלושתם נדבקו בתקרת המרחץ ולא יכלו לזוז. אמר רבי אלעזר לרבי יהושע: "למה זה קרה רבי יהושע? תעשה משהו". כשרצה אותו מכשף לצאת דרך הדלת, אמר רבי יהושע דבר כישוף. מיד נדבק המכשף לשער המרחץ והיה מקבל מכה בכל פעם שפתחו או סגרו את הדלת. אמר המכשף: "תתירו את מה שעשיתם" אמרו לו: "תתיר קודם אתה את מה שעשית ואז נתיר את שלנו." התירו את הכישופים אלו לאלו. כשיצאו אמר רבי יהושע למכשף: "זה כל מה שאתה יודע לעשות?" אמר המכשף: "בואו איתי לים." הלכו כולם לים, כשהגיעו אמר המכשף דבר כישוף – והים נקרע מלפניו. אמר להם המכשף: "זה לא מה שעשה משה רבכם?" אמרו לו: "כן, אבל הוא גם הלך בתוך הים ביבשה, נכון?" אמר להם: "נכון." אמרו לו: "אז תלך גם אתה" נכנס המכשף ליבשה שנוצרה בים, ומיד גזר רבי יהושע על שר הים, והמים נסגרו על המכשף והוא טבע.

(עפ"י ירושלמי סנהדרין פ"ז)

פרשת השבוע

בעולם. בערב פסח אותה שנה שחטו לצרכי החג בהמה בבית אותו גביר, והנה נמצאו מים במוחה, אשת הגביר שהיתה טרודה בהכנות לחג, שאלה את הצעיר שבביתם אם אפשר להתיר את הבהמה? לאחר שעיין בספרי הפוסקים אכן התיר לה. בימי החג עצמו הודמן הגביר לבית רב העיר, ודרך אגב סיפר לו על המעשה שאירע בביתו, הרב שהקפיד על סמכותו כרב העיר, התמרמר על כך שהשאלה לא הובאה בפניו, ומיד ציווה להביא בפניו את הצעיר שהעז לפסוק. אתה הוא שהורית שהבהמה מותרת? שאל הרב. הנער השיב כן. מכח מה פסקת להיתר? המשיך וחקש הרב. לא התמהמה רבי יצחק, והוציא מחיקו מחברת עבה ובה היו כתובים כל צדדי השאלה בבקאות מבהילה ובעיון מעמיק. הרב ראה והשתאה, נשק לו על ראשו ואמר לו, מהיום לא יקרא עוד שמך יצחק טייב, כי אם הגאון רבי יצחק טייב, ועל אתר מינהו לדיין בבית דינו.

ושני תולעת ואזוב י"ד – ד' ושני תולעת ואזוב מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאזוב (רש"י) מסופר על הרה"ק רבי יצחק טייב ראש רבני תוניס זיע"א, שלא ביקש מעולם את התהילה, שקוד היה על תורת ה' ספון בפניתו, ואיש לא ידע ממנו, עד כי יום אחד הודמן לבית הכנסת ואחר התפילה עיין באחד הספרים. אחד המתפללים גביר בעל בעמיו ובעל רגש הבחנה דק, שם לב לצעיר המעיין בספר, מיד קלט מצורת העיון וההתעמקות, שאיש המעלה עומד לפניו, ניגש אליו ושאלו מי הוא ומה הוא? מכך התגלגל להתעניינות במצבו הכלכלי, ואז התברר לו שרבי יצחק יתום הוא ופרנסתו בצמצום ובדוחק רב. מיד פרש הגביר הרחום הנ"ל את חסותו עליו, הכניסו לביתו וסיפק לו כל צרכיו, ובלבד שישקוד על התורה. ומאז גם מעיני היחידים שראו את רבי יצחק לפרקים נעלם, התבודד כל ימיו ולילותיו בעליית הגג בבית הגביר ועסק בתורה. ואז אירע המאורע שהוציא את טיבו

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:41 ת"א: 7:43 ר"ת: 8:18

פרשת מצורע – שבת הגדול

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:28 ת"א: 6:43

תכנית הצלה כלשהי, וכי מה ניתן לעשות נוכח תאוות רצח של גויים שאין להם מה להפסיד? ברגע המכריע התפרץ נחום המלמד לבית המדרש ובפיו זעקה גדולה: יהודים מה אתם מחשים? הפולנים מתכוננים לבצע את וממם ולתלות את ר' שמשון, אתם שומעים יהודים, הם רוצים לתלות את ר' שמשון, כיצד אתם מרשים וכיצד מרשים תושבי העיירה כולה לתלות יהודי כמו ר' שמשון? אם היו רוצים לתלות יהודי כמו נחום המלמד מילא, יש הרבה כמו נחום המלמד, אבל ר' שמשון יש לנו רק אחד, העיירה לא יכולה להסתדר בלעדיו, יהודים מה אתם מחשים?

דברים של נחום המלמד עשו רושם חזק על היהודים, אולם קולות מיושבים של בעלי ניסיון חיים מר ניסו להרגיעו, וכי מה אנחנו יכולים לעשות? אפשר לצעוק חי וקיים הכל נסינו כבר עם הפולנים ודבר לא עזר, נחום המלמד אינו מאבד זמן הוא יוצא בחפזה מבית המדרש ורץ לכיכר השוק, שם הוא רואה כיצד שמים את חבל התליה על צווארו של ר' שמשון, הוא ניגש בריצה אל התליינים וצועק במלוא גרונו: עצור! עצור! חכו מה אתם רוצים לתלות אדם חף מפשע? הנה אני מסרתי את סודותיכם לרוסים אני הוא המרגל הרוסי ולא ר' שמשון, תלוי אותי את המרגל האמיתי.

אולם הפולנים ידעו כי לא זה ריגל ולא האחר, הם רצו לתלות דווקא את ר' שמשון וצחקו למלמד נחום ישר לתוך פניו, אולם נחום לא קורץ מחומר קל לדחיה, הוא מתעקש, נדחף, ניגש, נופל וקם, מוריד את החבל מצווארי המועמד לתליה, סופג מכות ושוב מנסה את מזלו, כך עבר זמן מה קשה לדעת כמה בדיוק בעיני הנידון למות היה זמן זה נראה כנצח עד ש... "הרוסים באים" נשמעה לפתע הצעקה מרחוק, מיד קמה מהומה בין הפולנים והם פתחו במרוצה, כעבור רגעים אחדים לא נשאר מהם זכר. בכיכר השוק הריקה מאדם, עמדו עתה שני יהודים, האחד ר' שמשון חיבור כסיד ואינו מאמין שעודנו בחיים, והשני ר' נחום המלמד מיוזע, המום ומאושר בעת ובעונה אחת, והם נופלים איש על צווארי רעהו.

ר' שמשון זה היה אביו של משה הקטן, הוא הותיר לבנו ירושה נכבדת לא רק בכסף, כי אם גם במובן הרוחני. לעומתו משה הגדול היה חנווני בעל בית מכובד, אך לא עסקן ולא שתדלן, כינו אותו יהודי פשוט של כל ימות השנה, הוא היה ר' משה ראטנר אשר אליו כתב ה"צמח צדק" את מכתבו, ובו בקשה שישתדל לטובת החוכר אשר הפריץ נשלו מבית המרוח. עכשיו אתם כבר מבינים שאל הזקן מדוע חשב החוכר כי כוונת ה"צמח צדק" היתה למשה השני, ומדוע נפלו פניו בהיוודע לו הטעות? הוא עמד לרגע ליד הדלת של הרבי ושקל מה לעשות, להיכנס שוב ולשאול לא היה לו העזו לעשות זאת, אלא מה, הוא החליט לשאול את בני ביתו של הרבי והחליט לנהוג לפי מה שיעצו לו. כאשר החוכר סיפר את ספיקותיו לאחר מבני הרבי, הוא נענה: "אבא אינו טועה סע הביתה ועשה כפי שאמר לך לעשות."

הוא עשה כדבריהם, נסע הביתה, ניגש אל ר' משה הגדול ונתן לו את המכתב של הרבי, הלה התפלא מאד כי הרבי פונה אליו במכתב זה, אולם חשב אם הרבי כותב לו אזי אין מה לדבר ואין מה לחשוב, הוא משך בכתפיו אמר לחוכר שיישאר אצלו, אולי תבוא הישועה באמצעותו.

אבא אינו טועה סע הביתה ועשה כפי שאמר לך לעשות

לכבוד יומא דהילולא (י"ג ניסן) של הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, נביא סיפור שסיפר זקן מופלג לפני שנים רבות: ליד עיירת מולדתי היה בית מרוח אותו חקר יהודי מהפריץ המקומי. פעם קרה שהפריץ התרגו על החוכר והודיע לו על הפסקת החכירה, פירוש הדבר היה כי היהודי נשאר ללא פרנסה, קשה לדעת אם סיבת כעסו של הפריץ היתה נעוצה בפיגור שהיהודי פיגר בתשלומי דמי החכירה, או שסתם שם עליו עין, כללו של דבר, היהודי נותר ללא פת לחם והיה נתון בצרה גדולה, ובימים ההם היה בליובאוויטש רבי גדול הלא הוא הרה"ק רבי מנחם מענדל שניאורסון בעל ה"צמח צדק" זיע"א, אל הרבי הזה בא עתה בבהלה בעל המרוח המיואש, שהרגיש כי עולמו חרב לו בחייו בהישבר מטה לחמו, שפך היהודי את מר שיחו בפני הצדיק והרבי נתן בידו מכתב אל ר' משה ראטנר שהיה מתגורר בעיירתנו. תקוה מחדשת מלאה עתה את לבו של החוכר, אם כי לא היה ברור לו מה יעזור לו במצוקתו ר' משה ראטנר.

בצאתו מהרבי, המשיך הזקן לספר, הביט היהודי על המעטפה של המכתב ושוב נפלו פניו, הוא חשב כי הרבי טעה והחליף משה במשה, כי אצלנו בעיירה היו שני ר' משה, אחד מהם היה גבוה ונקרא בפי הבריות משה הגדול, ואילו השני שהיה נמוך קומה נקרא משה הקטן, משה הקטן היה יהודי אמיד מבעלי הבתים החשובים והמבוססים של העיירה, הוא גם היה ביחסים מצויינים עם כל הפריצים שבסביבה, ולעתים קרובות עלה בידו לעשות טובות שונות לאחיו היהודים, למשה קטן זה היה עוד כינוי, קראו לו משה של שמשון על שם אביו ר' שמשון, שהיה בעל בעמיו למדן גדול ועסקן מסור.

לאחר אתנחתא קלה נענה הזקן והמשיך בסיפורו. אני מוכרח לסטות כאן במקצת מסיפור המעשה ולספר לכם כיצד ניצל ר' שמשון זה מתליה, הודות למסירות נפשו של יהודי אחר מעיירתנו, אני מספר זאת כדי שתראו איזה יהודים היו לנו פעם. זה קרה לפני שנים רבות הפולנים התמרדו נגד השלטון הרוסי ורצו לעשות שבת לעצמם, כשכנופיה של כשלושת אלפים פולנים נתלכדה ביער שליד העיירה, הגיחה משם וכבשה את המקום בסערה, הם החלו להלך אימים על האוכלוסייה היהודית, לשדוד ולהחרים סחורות ואם כל זה לא מספיק, החליטו הפולנים לעשות מעשה למען ישמעו וייראו.

הם גמרו אומר לתלות את העסקן היהודי החשוב של העיירה את ר' שמשון, כדי לשוות לרצח המתוכנן אופי חוקי הם העלילו עלילה לפיה היה ר' שמשון מרגל רוסי, ומסר לאדוניו על תנועות המתקוממים הפולניים.

בהישמע הבשורה המרה היתה העיירה כמרקחה, אולם שום השתדלות לא של יהודים ולא של גויים לא הועילה מאומה, הפולנים העמידו עץ תליה בכיכר השוק וניגשו לבצע את מוזמתם, דוק של עצב מהול בהרגשת אין אונים ירד על העיירה, איש לא העלה על הדעת

משל ונמשל

מגיעה שעת הפירעון

משל לרמאי שלבש בגדים הדורים ונאים ויצא לרחובה של עיר. פנה הרמאי ליהודי שהלך ברחוב וקידם את פניו בשלום לבני. אמר הרמאי, אני רואה כי הנך אורח פה בעיר, האם זקוק אתה לדבר מה? דווקא התמזל מזלך, יש לי יום חופשי היום, מוכן אני ללוותך ולהדריך אותך בעיר. האורח שמח שהתמזל מזלו וזכה לפגוש אדם כה לבבי ונעים הליכות. סייר הרמאי עם האורח ברחובה של עיר, והראה לו את אתריה, לבסוף הציע הרמאי לאורח להתלוות אליו למסעדה הקרובה, כמובן על חשבוני, הוסיף ואמר, אל תדאג עשיר אני, ולכן הסעודה היא על חשבוני. נכנסו שניהם למסעדה מפוארת, והזמינו את מיטב המאכלים והמשקאות, אמר הרמאי לאורח, לבריאות, אכול כפי יכולתך, האם רוצה אתה גם קינוח טעים? כן, אשמח מאד. כאשר קרבה הסעודה לסיומה, עזב הרמאי את המקום ונמלט. ומשהגיע החשבון המנופח, ניסה האורח להסביר שחברו הוא זה שהזמינו לסעודה על חשבוני, כמובן לא עזרו הטענות והמענות, והוא נאלץ לשלם ממיטב כספו עבור סעודתו וסעודת ידידו הרמאי. אז הבין כי נפל ברשתו של נוכל שלא היה ידיד אלא שונא.

הנמשל: אדם פוגש בידיד המספר לו לשון הרע, כאשר הוא שומע נעים לו הסיפור, והוא שמח ומוקיר טובה לידידו על שהוא חשוב בעיניו ומגלה לו את כל הסודות, אך לעתיד לבוא יידרש אותו שומע למסור דין וחשבון בפני בית דין של מעלה, מגיעה שעת הפירעון, והשומע מגלה שאותו ידיד היה לו לרועץ ועליו לשלם עתה בעד הנאת השווא.

(ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א)

יש לי למעלה על הגג חדר קטן, אמר לו, שב שם וקרא בספר תהילים ואנחנו נחכה לישועה שתבוא, אתה יודע איך העולם אומר, הוסיף בחיוך, אם השם רוצה אף המטאטא יורה, מי יודע אולי תבוא הישועה באמצעותי. החוכר עשה כדבריו ישב בחדרון הקטן ואמר תהילים כשעיניו זולגות דמעות, הוא ישב עד השעות הקטנות, שעה שהחשיכה פרשה את כנפיה על העיירה, ישב ליד נר קטן ואמר תהילים.

כך עברו יומיים, בלילה השלישי קרה שכרכרה הדורה רתומה לסוסים אבירים עברה ליד הבית של ר' משה, ושקעה בבוץ הסמיך שכיסה את הרחובות, ונשבר אחד מציריה, והיא נעמדה קרוב לבית בו ישב החוכר שלנו ואמר תהילים. בכרכרה ישב פריץ ובתו, בחוץ היה קור, גשם ורוח, הרטיבות חודרת לעצמות, הכרכרה שבורה אין מה לעשות אין לאן לזוז, הפריץ רואה בעד חלון הכרכרה, אור קטן מזהבה בחדר של עליית גג, הוא יורד ניגש ודופק בדלת, החוכר שומע את הדפיקות בדלת יורד ופותח, בדלת הוא רואה את הפריץ שלו, אולם הלה אינו מכיר אותו אם בגלל החשיכה ואם בגלל שבעיניו, כל היהודים שווים וזהים, החוכר הולך ומעיר משנתו את בעל הבית את ר' משה "הגדול", בין כה וכה הוא מספר לו בקצרה מיהו האורח הבלתי קרוא, משה הגדול אינו משתומם כלל וכלל, נטל ידיו ניגש אל האורח ומזמינו להיכנס, הוא יוצא מהמיטה, הפריץ ובתו נכנסים, שותים כוס תה חם ואוכלים לשובע, כמובן שהם נשארו עד למחרת בבוקר שעה שתיקנו את הציור השבור, והכרכרה היתה מוכנה להמשיך בדרכה.

לפני לכתו קורא הפריץ למשה ואומר לו, אתה הלא החייתם אותנו אמש, לולא ביתך איני יודע מה היינו עושים, נקבה שכרך ואשלם לך בעין יפה, הגד נא לי כמה אתה רוצה? חס ושלום, משיב משה הגדול, יהודי אינו לוקח כסף בעד מצוות הכנסת אורחים, אולם אם אתה דווקא רוצה לעשות לי טובה, הנה ידיד שלי היה חוכר אצלך את בית המרוח, ואתה משום מה פיטרת אותו והוא נותר ללא פרנסה, הוא זקוק מאד לכך כי יש לו אשה וילדים. על כן אבקשך אם אתה רוצה לעשות לי טובה, החזר נא לו את בית המרוח בחכירה כמקודם. "לא זו בלבד שאני נותן לו את בית המרוח בחכירה, אלא שאני נותן לו אותו במתנה גמורה" קרא הפריץ באוזני משה המשתאה, הב לי עט וניר ומיד אני מעביר את המרוח על שמו של ידידך, ואכן הוא אמר ועשה, ונסע הביתה שמח יחד עם בתו. נקל להבין את השמחה שהיתה מנת חלקו של החוכר העני, שמצבו השתנה פתאום מן הקצה אל הקצה, עתה הוא כבר הבין כי ה"צמח צדק" לא טעה כלל וכלל, ושלח אותו לאדם הנכון ובזמן הנכון. זכותו יגן עלינו ועכ"א

צ'ין אדם לחברו

קמחא דפסחא לרוב

מסופר: פעם אחת נסע הסבא קדישא משפאלי זיע"א לכל העיירות הסמוכות לשפאלי, וקנה הרבה חיטים לחג הפסח, ואח"כ טחן אותן, והכין "קמחא דפסחא" לרוב. העולם התפלל בשביל מי צריך כ"כ הרבה קמח? שלושה ימים קודם החג נשרפה פתאום עיר אחת הסמוכה לשפאלי, ויצאו כולם נקיים מנכסיהם, וגם לצרכי חג הפסח לא נשאר להם מאומה. אז נסע תיכף ה"סבא" לאותה עיר, והביא את כל הקמח שהכין, ואפה מצות בשביל כל אנשי העיר. אז הבינו שהצדיק היכן תרופה למכה.

ואהבת לרעך כמוך

מעשה בהרה"ק מוילנא זיע"א, כשהיה ילד יצא לשחק עם חבריו, ראה אותם משחקים בנדנדה, זה עולה וזה יורד, פירש מהם ונכנס לביתו. שאל אותו אביו: אליהו יקירי, למה אין אתה משחק עם חבריך? השיב הילד: כתוב בתורה "ואהבת לרעך כמוך" ואיך אני יכול לעלות את עצמי ובו בזמן להשפיל את חברי ולגרום לו לרדת.

ואל ירע לבבך בתתך לו

בצוק העיתים, כשהרבה יהודים ירדו מנכסיהם והגיעו עד פת לחם. השכיל הרה"ק רבי דוב מהורונסטייפול זיע"א אל דלים, ותמך בהם בצורה מחוכמת מאוד, לפעמים השקיע מאמצים רבים לשכנע את הנצרך, איסטניס, שנרתע מלהודק לעזרת הזולת, כי ייטיב ויגמול חסד עמו כשיקח ממנו. ומעשה ביורד מנכסיו

ששפך מרי שיחו בקוויטל שהגיש לפני הרבי, נאנח הצדיק מאד למקרא הדברים, נאנח והוציא מארנקו סכום נכבד ונתנו ליהודי, ושוב חזר לקרוא בקוויטל ונאנח שנית אנחה השוברת גוף אדם, נאנח ושלף פעם נוספת מארנקו סכום חשוב לתתו לנצרך, ניסה להשתמט ואמר: וכי באתי לשם כך? שאל בעיניים דומעות ונכלמות, אולם הרבי תלה בו עיניים מתחננות, הפציר בו כתוב בתורה הקדושה "נתון תתן לו ואל ירע לבבך בתתך לו", פירוש, תן לו וחזור ותן, עד שלא יכאב לבך עליו. ומה אעשה כי כואב לבי מאד עליך, רק אחרי שהסכים האיש לקחת עזרה מידו הטובה, שקטה רוחו של הרבי והוטב לו.

ומבשרך לא תתעלם

מעשה באדם אחד שסר לביתו של הצדיק הנשגב רבי אריה לוי זיע"א, והעלה עמו תרומה לשיבה הנושאת את שמו. סרב ר' אריה ליטול ממנו את התרומה ואמר לו, לך אסור לתרום. תמה אותו אדם על תשובה זו ואמר מדוע? והרי בעל נכסים אני, השיבו ר' אריה, כי קרובים ובני משפחה לך שמצבם דחוק וכל אימת שאינך מסייע בידם איני רשאי ליטול תרומתך, שהרי כבר נאמר (ישעיה נ"ח ז') ומבשרך לא תתעלם, ועניי עירך קודמים (ב"מ ע"א. שו"ע יור"ד רנ"א ג') ועמד בסירובו. נכנסו הדברים ללבו של התורם, ומאז החל אותו אדם לסעוד את בני משפחתו בממונו.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ח' ניסן

רבי ר' אליהו שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליהו רבה - תע"ב)
הרה"ק רבי מרדכי מנעשחיו ב"ר דוב בער (תק"ס)

יום ראשון ט' ניסן

הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס מדינוב ב"ר נפתלי (תלמיד החוזה - מלא הרועים - תקפ"ה)
הרה"ק רבי חיים מאיר ב"ר ישראל מוויניצא (תשל"ב)

יום שני י' ניסן

מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)

יום שלישי י"א ניסן

רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט)
הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (של"ה - ש"צ)

יום רביעי י"ב ניסן

רבי מרדכי זסקינד סג"ל לנדא מסטרי ב"ר יואל משה (תרט"ז)

יום חמישי י"ג ניסן

רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה)
רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז)
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא (ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ו)

יום שישי י"ד ניסן

הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ ב"ר אליעזר ליפמן (תר"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רספורט יוסף הרש"ס על המצוות.

לעבור בפני המתפלל (ט')

א) יש אומרים שהלבוש בתפילין, מותר לישוב בתוך ארבע אמות של מתפלל. (חיי עולם, על שו"ע, או"ח, סימן ק"ב)

ויש אומרים דאין להקל אלא אם כן הוא גם מהרהר בדברי תורה מתוך ספר. (אפיקי מגינים על שו"ע או"ח, סימן ק"ב, ביאורים ס"ק ב')

ב) הכותב דברי תורה, מותר לישוב בתוך ארבע אמות של מתפלל. (ספר ד' אמות של תפילה, סימן ד', סעיף ח')

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר ע"ט שליט"א
וכל הנילווים אליו
לאוי"ש"ט בשלימות הבריאות